Eerste druk, november 2026
Copyright: © 2026
Omslagfoto en illustraties: Elly van den Hout
Poezie: Martin J. S. van Schaik
Uitgever: Bravenewbooks.
isbn 978 94 6573 027 1

www.ellyvandenhout.nl / www.bravenewbooks.nl / www.mjsvanschaik.nl
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, in druk, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Elly van den Hout

Groeilichten 2.0

Sumi-e en Chinese kaligrafie
voorzien van
homoniemen, metaforen, metoniemen en cryptokrabbels

Schepping, creatie is als een ademtocht.

Een inademing, een stilte en vanzelf een uitademing, met opnieuw een stilte. In deze beweging wordt het natuurlijke proces zichtbaar van de cyclus: het oprijzende, het vervolmakende en vervolgens het oplossende. Luisterend, met het oor van het hart, is het eerst lange tijd stil. Er volgt een geduldig wachten. Niets dat zich in vorm wil laten vangen. De wil tot schepping is een andere dan datgene wat zich door schepping manifesteert. Dit vraagt een voortdurende waakzaamheid in wie of wat er tot handelen aangezet wordt. Veel werk komt tot stand vanuit het gebied van 'Ik wil'…

Wanneer er ruimte wordt gegeven aan het gebied dat er tussen ligt, dat wat tussen de inademing en uitademing is - dat even niets - laat zich een vrijheid kennen die tot schepping leidt. In het gewaarzijn van de stille leegte wordt wachten zinvol. Hier gaat het niet om resultaten, producten of meningen. Het is er of het is er niet.

Zo is het ook met het werk voor deze expositie. Het thema dat mede door de Hermetische filosofie - alles is ritme, beweging en polariteit - tot uitingsvorm kwam, kent vele niveaus van beweging. Een ritme op het doek, de beweging binnen het kunstenaars collectief en de polariteit in de wereld van vandaag.

Was mijn eerdere werk een oase van stilte en raakte het de subtiele overgangen in sfeer en kleur, het daarop volgende werk vroeg om beweging. Dankzij mijn ervaring met Sumi-e en Chinese kalligrafie kon ik deze beweging beteugelen en in harmonie brengen met het eerdere, verstilde werk.

JADE HOUSE

From far away
you came to this earth.
For thousend of years
you conseal in her depth.
Suddenly you apear in full radiance
and gentle kindness.

On your virtue,
I build
stone by stone a house.
Clouds surround it,
under the blue sky.
With you I wander in eternity.

Dit gedicht is de grondslag geweest van mijn huidige werk. Tijdens Kaligrafielessen bij Master Wang Ning werd ik diep geraakt door de Chinese karakters en de inhoud van deze woorden in combinatie met het hanteren van de kwast.
Recht voor mij ligt een blokje Belgisch hardsteen en een inktstaaf. De komende 20 minuten is dat het enige wat mij te doen staat. Rechtop zitten, voeten beide op de grond, beide handen op tafel, druppels water op het blokje en de inkt aanmaken.
Hoe snel dwalen mijn gedachten andere richtingen op. Hoe rap is de geest verveeld en afgeleid. Kijkend om mij heen, het hoofd wil graag ondersteund worden met m'n hand…
De aandacht is slechts nodig voor het aanmaken van inkt tot de juiste dikte.
Dit ritmische gedraai vanuit een ontspannen arm in combinatie met het gevoel vanuit het bekken is een centreeroefening van hoge klasse. De moeilijkheidsgraad ligt in de eenpuntsgerichtheid en is dus ook een meditatieve handeling. Pas als de inkt lobbig genoeg is - hiervoor zijn veel vlieguren nodig - komt het moment dat de bamboekwast de inkt kan opzuigen. Dit ene moment... die schone kwast in die zwarte inkt… ja prachtig.
Een handeling waar ook veel verwachting in besloten zit. Mooi om waar te nemen

dat die verwachting zo vol kan zijn… een lange weg te gaan om ook deze illusie los te laten. De verwachting is sturing vanuit het gebied 'ik wil'.
Een proefvelletje is hard nodig om die volheid te laten uitvloeien in enkel een streepje inkt van goede kwaliteit. Deze handelingen slorpen de restjes, die de drukke geest levert, geduldig op.

Als autonoom beeldend kunstenaar kan ik niet anders dan een gevestigde traditie doorbreken. In de context van beeldende kunst zou je ook kunnen zeggen dat er een vrijbrief is om tradities te slechten, taboe's te doorbreken. Autonomie is de zegel die alles goedkeurt. Niets is minder waar.
Ook in deze sector, in deze cultwereld, zijn kaders en grenzen die doorbroken worden en bergen die je bestijgt met enige vorm van moed en soms willens en wetens met zelfoverschatting. Ik voel verbinding met een dieper weten, het geweten. Een bron waarover Plato menig pleidooi heeft opgetekend. De wijze waarop mijn werk tot stand komt heeft niets te maken met het doorbreken van taboe's of het aan de kaak stellen van misstanden, geen sociale context of een mening van enige politieke aard.
Toch merk ik - bij de tot standkoming van mijn werk wat ook in dit boekje besproken wordt - dat er behoorlijk wat durf aan ten grondslag ligt als het gaat om het doorbreken van oude tradities. Ik voel diep respect voor de oude Chinese meesters die gespecialiseerd waren in het hanteren van de kaligrafiekwast.
De volle aandacht is de basis dat in hun hele systeem, hun hele wezen, lijkt doortrokken. Het is natuurlijk mede cultuur geralateerd, de wijze waarop je als kind wordt groot gebracht en het van generatie op generatie is doorgegeven. In veel Aziatische landen is meditatie en aandachtsoefening een basisgegeven. In de kunst van o.a. Martial Arts, Tai Chi, Qi-Gong en de Japanse theeceremonie is deze eenpunts-gerichtheid voor de buitenwereld zichtbaar en met schoonheid omgeven. De essentie is enkel en alleen de volledige aandacht en aanwezigheid in het moment, in dat wat is.

Na mijn 5 jarige opleiding aan de kunstacademie in Kampen, heb ik mij door de jaren heen toegelegd op de beoefening van in-volle-aandacht zijn. Niet gericht op resultaat, uitsluitend de beoefening in wakkere aanwezigheid. Hoe moeilijk is dat als

je de aard van de geest onderzoekt. Ik heb ervaren dat de menselijke geest het woord en de betekenis van 'stop' niet kent. De geest is gemaakt voor beweeglijkheid en zal altijd non-stop haar werk verrichten. Het zal altijd actief zijn, nieuwe impulsen aandragen en steeds andere gedachten in een ongekende onvermoeibare continue stroom aanreiken. Hierin ligt voor mij de acceptatie dat de geest fantastisch haar werk en functie verricht, ze creëert. Het is aan mij de keuze of ik op al die impulsen inga, afga of erin opga. Dit proces te doorzien, te begrijpen is ontstaan door een meditatieve houding aan te nemen middels de beoefening van stil worden, stil zijn.

In Tai Chi beoefening kan ik soms voorbij deze kakelende wolk komen en is er een kortstondig verblijf in leegte in de flow. Voor mij een pittige reis kan ik wel zeggen die geen einde kent. Naast de ontwikkeling die deze leefwijze je aanreikt, heeft het mij in het beoefenen van mijn vak, de beeldende kunst, ook nieuwe wegen ontsloten. In het begin van mijn carrière hield ik mij vooral bezig met 'hard werken', dingen ambachtelijk maken vanuit het gebied ik wil. Nu ik daarop terug kijk, is het een weg vol worsteling geweest. En met worsteling bedoel ik de strijd die de persoon Elly voert ten opzichte van dat wat ter inspiratie gegeven kan worden. Inspiratie is slechts mogelijk indien er ruimte is. Wanneer de geest tot rust is gebracht. Dat klinkt heel simpel, maar in de eenvoud der dingen ligt ook de moeilijkheid. Ik heb ervaren dat wanneer mijn hoofd vol zit met gedachten, zij gevoelens en emoties opwekken waar mijn lichaam erg onrustig van wordt.
Het lichaam volgt de geest, het brein, de gedachten en voor je het weet ben je bezig aan iets dat niet is geïnspireerd, maar wordt gemaakt.
Impulsiviteit ligt hier dicht tegen aan en heeft iets puurs en kan ook mooie dingen tot stand brengen. Bij inspiratie ervaar ik toch iets anders. Alsof het mij zomaar overkomt, alsof ik er niet helemaal bij ben, er geen deel van uitmaak. Ik geef toe, dat dit ook wel controversieel klinkt. Enerzijds is het proces van ruimte geven voor inspiratie een gebeuren dat iets je toevalt. Anderzijds ligt het verschil met impulsiviteit hierin, dat er een bewustzijn bij is betrokken. Bij impulsiviteit zit ook spontaniteit en naïviteit, het zijn vormen van onbewustheid.
Bij het ontstaan van het werk dat in dit boekje beschreven staat, heb ik de Chinese kaligrafie kwasten gebruikt die vanuit de oudheid zijn gemaakt voor het schrijven

met zwarte inkt, een substantie dat voornamelijk bestaat uit water en koolstof. Naast het gegeven dat ik kaligrafie beoefen, ligt mijn liefde voor de pigmenten in olieverf na aan het hart. De geur, de intense kleuren. Ja, daar word ik warm van. Ook kaligrafie heeft mij geraakt, maar niet zozeer om de karakters te schrijven, het lag meer in de richting van het hanteren van die slappe langharige kwast, die zachtjes in volle concentratie geleid wordt naar een beweging die in de basis als een streep op het rijstpapier vloeit. Het ene moment, de volle natte kwast, zwevend vanuit de ruimte *from far away* uiteindelijk de vorm zoekt en zichtbaar maakt op het witte, maagdelijke papier. *You came to this earth.*
Zo voelbaar voor mij in mijn wezen, van de ongemanifesteerde fase naar de gemanifesteerde vorm. Leegte is vorm, vorm is leegte. Het zijn de hoge contrasten, direct zichtbaar in het zwart ten op opzichte van het wit. Die ervaring was de vonk waarbij mijn hart zich opende.Het geeft emoties weer in beeld wat ik in taal heb willen uitdrukken. Het zijn de kleine verschillen en nuances waardoor een beroep op uw concentratie en waarneming wordt gedaan. Zo ziende en lezende zal de verbinding door beeld en taal voelbaar zijn.
Zeker in combinatie met de poëzie van Martin. De cryptische homonieme verzen die Martin tijdens suveillance bij zijn examenklassen optekende waren voor mij een bron van inspiratie. Terwijl ik die verzen las, voelde ik dat 't klopte en toch begreep ik het niet. Dat moment van onbenoembare werkelijkheid noem ik de bron van waaruit het werk tot vorm komt. Dat is ook mijn herkenning in de woorden, in die homonieme verzen van Martin die met elkaar verbinding maken, samengaan en elkaar daarin versterken. Achter in het boekje vind je een toelichting van Martin's poëzie.

Elly van den Hout

KONINGS LOPER

Als stille implosie de trap tot kering bracht
Wandelde hij overdwars
Zoekend naar de diepte
Hopend op de hoogte
De vatting wil slechts dragend duwen
't Licht is dan 'des konings' loper

